

gaa, men jeg maa beklage, at medens Motiverne udtale Tanken helt, saaledes som jeg kunde billige den, har Ministeren fundet sig foranlediget til kun at udføre Skridtet halvt. I andre Retninger gaar Lovforslaget stik modsat af den Vej, jeg kunde ønske at følge, og der har man gjort Skridtet meget større. Af de Ting som jeg saaledes synes pege i samme Retning, hvori jeg kunde ønske at gaa, ere de Bestemmelser, som sigte til en uvidet Skolegang, thi det er en af de store, om ikke er af de allerstørste Ulemper ved vor nuværende Almueskole, at Børnene komme der meget for lidt. Jeg har alligevel megen Betænkthed med Hensyn til det, naar som her er lagt til den skolepligtige Alder, ikke fordi jeg ikke indrømmer, at Børnet i den Alder er meget mere modtageligt for Undervisningen, og at det kan gjøre meget bedre Fremskridt i den mere modne Alder, men fordi det er en overordentlig Byrde at lægge paa den fattige Del af Befolkningen at sige til den: Nu skulle Gæts Børn være skolepligtige til 15, ja under visse Forhold til 16 Mars Alderen. Det vil blive en for stor Byrde for en Arbeidsmand, at han skal føde sine Sønner eller Døtre hjemme til 15 eller 16 Mars Alderen, for at holde dem i Skole; paa den Maade tror jeg, at man vilde blive altsom haard imod ham. Der er vel paa et andet Sted i Lovens Tale som at understøtte Foreldre, som ikke have Naad til vedblivende at holde deres Børn i Skolen, men denne Understøttelse vil ingenlunde komme til at slaa til. Der er talt om at erstatte dem den Nytte, de kunde have af Børnene, naar de ikke gik i Skole, men der vil ikke blive Penge midler til at erstatte det Tab, som her vil opstaa, især naar der tillige er Tale om at lade Børnene gaa saa længe i Skolen. Naar Børnene derimod kunde komme til at gaa i Skole hver Dag Sommer og Vinter fra den Tid, de overhovedet kunde begynde at gaa i Skole, og til henimod 10—11 Mars Alderen, da de begynde at kunne gjøre Nytte, den Tante i Motiverne finder jeg fuldstændig rigtig, vilde der være vundet saa meget, at det vistnok gik an fra den Tid til Konfirmationsalderen at lade dem være fri om Sommeren, naar de fik en saadan videre gaaende Skolegang om Vintren. Det andet Punkt, hvor til jeg kan slutte mig, og som er udtalt i Motiverne, er Benyttelsen af andre Lærere end de examinerede Lærere. Det er en Erfaring, man ofte kan gjøre i Livet, at der er mange andre Mennesker, som have et ganske godt Greb paa at undervise Børn, end de examinerede Lærere. Der er Mange, som aldrig have været paa et Seminarium eller have taget nogen Examen, som staa de Andre meget nær, for ikke at sige ubetinget over dem, og særlig vil der findes mange af dem, som egne sig ganske fortrinlig til at undervise Børn i Smaaskolerne. Jeg er derfor den allerede foregaaende Tale taknemlig for de Uttrin-

ger, han fremkom med om Smaaskolerne; jeg har ogsaa den Tanke, at de kunne gjøre megen Nytte, naar de ikke anlægges paa den Maade, at Negjeringen herfra Kjøbenhavn skulde bestemme, hvor der omkring i Landet skulde være Smaaskoler, men naar det der hende, den sædvanlige Forhold, kunde faae Lov til at indrette dem, hvor de kunde gjøre nogen Nytte. Der findes, aldre Mænd, som ikke ere stærke til Arbejde, og mange Kvinder, som kunde gjøre overordentlig Nytte, og egne sig godt til at undervise i saadanne Skoler, uden at det vilde kostet Stort, og der kunde altid findes et lille Lokale til Skole for saadanne Smaabørn, som heller ikke vilde koste meget. Man kunde da snart i en smaat i en anden Kroq af Stoledistriktet anlægge en saadan Skole, hvor der var Trang, dertil, og alt efter som man ansaa en saadan Skole for nøden paa det ene eller det andet Sted; derfor bør de være af let Natur og ligesaa nemt kunne ophaves som anlægges, efter som Trangen er dertil eller ikke. En Samling af Lærere til dette og andet Brug ere ogsaa de unge Mænd, som attraa at blive Skolelærere. Det er en Mangel ved vore Skolelæreres Uddannelse, at der er saa overordentlig lidt Leilighed for dem til at komme til at se, hvorledes deres Standsfæller, de andre Lærere, bære sig ad med Undervisningen. I Reglen gaa de paa Seminariet i 3 Aar, og naar de komme derfra, gaa de næsten lige hen til en Skole, som de alene skulle bestyre, kun i den meget korte Tid, Loven foreskriver, nemlig i eet Aar, have de set, hvorledes andre Lærere bære sig ad. Jeg tror, at deres praktiske Dygtighed vilde blive større, dersom det blev givet dem Leilighed til at lære af hinanden, og den Verdøm, der kunde erholdes af unge Mennesker, som ønskede at blive Lærere, medens de opholdt sig hos andre Lærere og hjalp til i Skolerne, kunde være nyttig for dem selv og en billig Hjælp for selve Skolen. Den Tanke, der er udtalt heri, kan jeg altsaa fuldstændig billige. Dernæst er der udtalt en Tanke i Lovforslaget, som jeg i Modsetning til de fleste tidligere Talere, ligeledes kan billige, ikke just i den Form, hvori den foreligger, men i sig selv; det er Tanken om Fortsettelsesskoler. Jeg hører til Fortsettelsesskolens Venner, og allerede i flere Aar har jeg tænkt over, om det ikke vilde være muligt at løse den Opgave, at de tjenende fattige unge Karle og Piger kunde faae Leilighed til at faae en saadan Oplysning, som Gaardmandsbørnene nu faae paa Høstskolerne. Jeg har vel indset de store Vanskeligheder derved, men Sagen er forekommen mig, at være af saa overordentlig Betydning, at jeg ikke har kunnet opgive Tanken om, at det dog vilde lykkes at finde en Maade, hvorpaa Opgaven kunde løses. Da jeg derfor for omtrent et Aar siden erfarede af den ærede Ministers Udtalelse om denne Sag ifjor, at han tænkte paa denne Sag, glædede jeg mig derved, og Haabet om, at det dog vilde